

Výmera zemiakov je najnižšia za posledných 30 rokov

Podľa Zemiakarského a zeleninárskeho zväzu SR klesne v tomto roku výmera konzumných zemiakov pod 5-tisíc hektárov. Ide o najnižšiu výmeru v ére našej samostatnosti. Pred desiatimi rokmi sme zemiaky, ktoré sú považované aj za druhý chlieb Slovákov, pestovali na dvojnásobne väčšej výmere. Za nezáujmom rozširovať pestovateľské plochy treba hľadať predovšetkým prístup zo strany štátu, ktorý nenaslúcha potrebám našich pestovateľov. Omnoho väčší potenciál vidíme aj pri pestovaní sadbových zemiakov, o ktoré je záujem v celej Európskej únii. Na Slovensku ich však pestujeme len na približne 284 hektároch, čo je rovnako historicky najnižšia výmera.

Slovensko bolo kedysi zemiakarskou veľmocou. Významní pestovatelia predovšetkým na východe našej krajiny však od pestovania postupne upustili a gro produkcie dnes nájdeme na západe. Dôvodom je prístup k vode, ktorá sa stala pri pestovaní zemiakov rozhodujúcim faktorom. Pestovať zemiaky bez závlah je dnes veľkým rizikom. Uvedomujú si to aj naši poľnohospodári. „Závlahy sú u nás v zlom stave a fungujú len tam, kde do nich investujú samotní pestovatelia. Okrem modernizácie aktuálnych však potrebujeme budovať aj nové závlahy a podporiť aj tých, ktorí dnes nezavlažujú, no chceli by,“ hovorí predseda Zemiakarského a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast (zväz je členom SPPK).

Počas sezóny je v obchodoch slovenských zemiakov dostatok. Ak však chce pestovateľ dodávať do obchodných sietí aj po sezóne, musí vedieť zásoby uskladniť. Ak predáva zemiaky aj po novom roku, musí mať klimatizovaný sklad. S tým sú však spojené vysoké náklady na prevádzku. „Práve vysoké ceny energií, slabá podpora pestovateľov a minimum výziev na budovanie skladov odrádza pestovateľov od zväčšovania pestovateľských plôch. Naša sebestačnosť pri zemiakoch z týchto dôvodov dnes klesla pod 50%,“ vysvetľuje predseda Zemiakarského a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast.

Na dosiahnutie plnej sebestačnosti by sme potrebovali rozšíriť pestovateľské plochy zhruba na 12-tisíc hektárov a zvýšiť hektárové úrody na 38–40 ton. Práve takéto úrody dnes pod závlahami dosahujú naši špičkoví pestovatelia, ktorých však rýchlo spočítame na dvoch rukách.

„Naši pestovatelia zemiakov, veľkí aj malí, sa od roku 2023 združujú v organizáciách výrobcov, aby zvýšili svoju silu pri vyjednávaní s obchodnými reťazcami. Avšak aj podpora organizácií výrobcov je administratívne zle zvládnutá a reálna potreba sektora nie je dostatočne krytá finančnými zdrojmi,“ dodáva Jozef Šumichrast.

Pestovatelia v posledných rokoch tiež budujú vodné družstvá, aby zefektívнили nakladanie s vodou. Investujú nemalé zdroje do triediacich a baliacich liniek a zamestnávajú veľké množstvo ľudí, ktorí by sa zrejme nikde inde neuplatnili. Z tohto dôvodu by si určite zaslúžili od štátu omnoho väčšiu podporu a pochopenie.